

EL FUTUR DE LA RECERCA

Isabelle Vernos

VICEPRESIDENTA DEL CONSELL EUROPEU DE RECERCA (ERC) I INVESTIGADORA AL CENTRE DE REGULACIÓ GENÒMICA (CRG) DE BARCELONA

“No em van voler agafar per fer un postdoctorat perquè estava embarassada”

MARIONA FOLGUERA BLASCO
BARCELONA

Isabelle Vernos (Madrid, 1959) és la vicepresidenta del Consell Europeu de Recerca (ERC) i l'única dona científica del Consell Assessor de Ciència i Tecnologia de l'organisme. Actualment treballa com a investigadora al Centre de Regulació Genòmica (CRG) de Barcelona. Graduada en biologia per la Universidad Autónoma de Madrid (UAM), la seva trajectòria professional –“bastant estàndard dins la biologia i la investigació”, segons diu– l'ha dut a viure en diferents ciutats, com Londres, on va fer el postdoctorat durant tres anys, i Heidelberg, treballant durant tretze al Laboratori Europeu de Biologia Molecular (EMBL). L'objectiu que s'ha marcat com a presidenta del grup de treball en igualtat de gènere a l'ERC és clar, però no senzill: aconseguir que més dones presentin els seus projectes i que tinguin les mateixes possibilitats que un home d'aconseguir finançament per desenvolupar-los.

Per què es va decidir per la investigació?

És un camp que m'ha interessat des de sempre i que em desperta molta curiositat. M'agradava molt la biologia i en especial la investigació. Adoro explorar i descobrir, entendre, al capdavant. Però obtenir resultats no és tan fàcil com sembla. Depèn del projecte, de l'entusiasme i també de la sort, perquè la investigació és fer alguna cosa que no saps cap a on va. Sempre iniciis un projecte amb una hipòtesi inicial i després, normalment, l'has de reorientar.

¿En alguna ocasió l'han menystingut per ser dona investigadora?

Abans sempre deia que no, però després de reflexionar-hi m'he adonat que en moltes ocasions ha sigut així. Com quan vaig acabar el màster i estava esperant un fill. En un dels laboratoris on vaig anar no em van voler agafar per fer el postdoctorat perquè estava embarassada. L'investigador amb qui vaig parlar em va dir que era millor que m'esperés abans de decidir-me perquè quan tingués el fill voldria estar amb ell. Em va sobtar. Ell no era un amic a qui estigués demanant consell, sinó que si era allà era perquè ja m'havia pensat prou que volia fer.

¿Li ha costat compaginar la seva vida laboral i personal?

En certes etapes sí, per això és indispensable comptar amb ajuda. Jo sempre he tingut el meu marit i

PERE VIRGLI

junts hem sigut capaços de crear un projecte comú: la nostra família. El més important per combinar feina i vida familiar és aprendre a gestionar el sentiment de culpa, present per partida doble. Si marxés del despatx per estar amb els nens et sents culpable d'haver deixat alguna cosa a mitges, i viceversa. És un estira-i-arronsa interior difícil d'equilibrar.

¿Ha hagut de renunciar a algun aspecte de la seva vida familiar per culpa de la feina?

Potser també hauria de reflexionar, però jo diria que no he hagut de renunciar a res. A més, en cap cas ho entenc com una renúncia, sinó com una elecció. La vida és prendre decisions i tothom ho fa.

¿Homes i dones tenen les mateixes possibilitats d'entrar en el món de la investigació?

Hi ha moltes dones estudiant o fent postdoctorats en biologia, però a mesura que s'avança en l'escala de la investigació el nombre es va reduint per diversos motius. Aquest període, per exemple, coincideix amb l'etapa en què una dona es planteja ser mare, i la carrera científica exigeix molta mobilitat. Moltes dones abandonen perquè veuen que no les compensa i l'entorn no és favorable.

Esfort
“Per combinar feina i família, cal aprendre a gestionar el sentiment de culpa”

Paritat
“No és que ens costi més arribar al mateix lloc, és que no hi arribem”

¿La dona científica ha d'esforçar-se més per assolir el mateix càrrec que un home?

El problema és que no hi arriben, o si ho fan ho aconsegueixen molt poques. Com que tots els que tenen poder són homes, ho organitzen tot amb la mínima participació femenina, i això és un cercle viciós. Els homes conviden a congressos els científics que han vist en un altre congrés. Si pensem en persones expertes en algun camp, sempre ens ve al cap un home. A l'ERC hi ha menys sol·licituds de dones investigadores que d'homes i les que es presenten tenen menys capacitat d'aconseguir finançament.

¿Assolir la igualtat és feina només de les dones?

No, pensar això és un error. És feina de tota la societat i fins que no n'estiguem convençuts del tot, també algunes dones, la situació no s'arreglarà. Amb la igualtat hi guanyem tots perquè disposarem de més punts de vista per afrontar un mateix problema. Això no vol dir que hi hagi d'haver una paritat total, sinó que a cada lloc hi ha d'haver la millor persona. El problema és quan les dones no hi poden accedir perquè no tenen les mateixes possibilitats de formació. —

El lloc on els diners es transformen en coneixement de futur

El Consell Europeu de Recerca –ERC, per les seves sigles en anglès– és una institució continental de finançament de la investigació fundada per la Comissió Europea l'any 2007. Amb un pressupost de 13.000 milions d'euros per al període 2014-2020, que s'atorguen en qualsevol dels 28 països de la UE i des del 2014 també a Suïssa, l'objectiu de l'ERC és finançar els projectes d'investigació més innovadors i competitius. L'organisme rep els projectes dels investigadors i un equip d'experts en valora la viabilitat. Durant l'any 2014, l'ERC va becar amb 590 milions d'euros un total de 372 projectes, escollits d'entre els 2.538 que va rebre.

Actualment l'organisme està immers en un projecte de grans dimensions que va engegar el 2014, l'anomenat Horitzó 2020, que pretén donar suport a la posició de la UE com a referent mundial en ciència i assegurar el seu lideratge en camps que es consideren crucials per al futur, com la biologia. —